

Meijco van Velzen zoekt noar nog meer waark van miskende schrievers n Boukje verhoalen um dei skoone Westerwolde

■ VLAGTWEDDE – Veurdag zotterdagnommedag in t bos bie Seln de nijste Grunneger lees-oetgoave 'Roegje Wilt en andere Westerwoldse verhalen' oetlangd wodt, wil ik hier eem n boukje opendoun over hou zokswat veurnander komt. Ie hebben der gain wait van houveul waark der in zit veurdag dat ie noa t lezen zeggen kinnen: „Wat oareg ja! Zol doar nog meer van wezen?”

Door Johan Poppen

Teminnent, dat leste hoopt soamensteller Meijco van Velzen der van. Dat ie as leeders nijsgierig (*wiebeereg*, om t vot mor ais in kureg Westerwolds te zeggen) worden. Hai het hier zowat tachtig bladzieden tekst veur verzoameld, mit zes ploates van Geert Schreuder der bie. Makkelk leesbaar, al zel t eem wennen wezen aan de schriefwieze.

Zel tzo besloagen, dat veul n belang bie t boukje hebben, den kin Meijco ja loater makkelker noar nije geldgevers en n oetgever tou stappen mit de vroage of der meer aan doan worden kin. Meschain willen zok der wel gounend verdaipen in t Westerwolds. Den zollen ze 'Roegje Wilt' broeken kinnen bie heur onderzook.

Te lang miskend

Der mout ja n begun wezen. Meijco het t idee, dat t enne no nait in zicht is, as t goud beslagt. „Ik verzoamel zoveul meugelk spul wat zeldzaam is”. Zien boukeplaanken komt aal doage meer bie op te stoan. Dat krieg je, as je noast joen dageliekse affeer bie plietsie ook nog n speurneuzen hebben veur olle geschriften.

Hier legt e mie al weer aine veur:

*Doe, Westerwolde! doe skoone land.
Wat wilt ze mit die?
Mansholt en Lubbers en Tiedens en Siemen,
dei skrieven en wrieven in kranten en bouken.
Dei zuiken en wruiten in hörrens en houken
um die, Westerwolde! doe skoone land.*

Zo begunt 't Neiste Westerwoldsche Volksleid' ('Ken nich zong'n worden' staait der on-

Foto: Harry Tielman

▲ **Meijco van Velzen: ...op zuik in hörrens en houken van een schoon en lieflijk land noar verhoalen, dij bie Westerwolle heuren...**

der) oet 1894. Twij joar eerder haar T. Velt oet Bennewöl t op ain noa nijste laid al moakt: 'Aan Westerwolde'. Mit dou wel n zangwieze, oet de *Heim. Sammlung von Volksgesängen*, der bie:

*Ik ken een schoon en lieflijk land
het moet gestaafd, te lang miskend;
genoemd een oord van veen en zand
maar in zijn waarde thans erkend*

Dat 'zuiken en wruiten in hörrens en houken' en 'het moet gestaafd, in zijn waarde thans erkend', dat slag aiglieks ook meroakels goud op wat Meijco doan het en nog dut. Hou het dat wruiten begund? Hai mos ais veur Siemon Reker band-opnoamen moaken van n Westerwoldse oavend, woar Roelf Kraai veurdruig oet verhoalen oet dij kontraainen. Dat

muik hom aiglieks nijsgierig.

Dij schrievers (op Jan Hendrik Neuteboom noa), maint e, worden sikkom nooit aargens bie nuimd. Mor in bloaden en kraanten in de joaren twintig tot dattet stonnen n haile beulde van heur verhoalen. Aine as Smith (bekind as Gerrit Witse, mit zien 'Schouppers') het wel zo'n twintig tot vijfentwintig joar laank in t Moandblad schreven. Tot in d oorlog tou.

Dat leefde dou veul meer as tegenswoordeg. Meijco von dat leste zunde. Doarom het e dit boukje moakt, mit verhoalen van zezze van dij schrievers der in. Dat binnen Neuteboom vanzult, J.P. Bloemhoff, Tjapke Mennengoa (dij nuimde zok Eisengiesser, noar zien vrougere affeer in Poapenbörg, veur e aan diz kaande van de grup neotoaresklerk wuir), A.H. Smith, Harm Kraai en Jans Verwer.

„Ast aan t lezen bist en begunst n beetje te knutern, te verzoamen, den gaait bie Fokko Veldman op t Nedersaksisch Instituut kieken wat der is. Van hom heb ik hail wat van kregen. Mor voak denkst den: zol doar niks méer van wezen?

Zo komst in contact met de klaaindochters van Neuteboom en van Mennengoa. En krigst van de leste haandschreven spul. Dat het Veldman den weer van mie kregen”.

Gain noam der onder

In ale olle bloaden, dij Meijco deursnuusterd het, ston de noam van de moaker der voak nait onder. Dij zol je meschain vinden kinnen, as je op de spellen ôfgoan. Doar was zo'n schriefer ja voak apaart in. Zoas ik zain kin aan n lieste, dij Meijco der van aanlegd het. Woar d aine schrift van *vrouw*, broeken aanern: *vrou - vrauw - vrou* of *vrauw*. Net zo'n onderschaaid zai ik bie *schol* en *zol*.

Den binnen der ook gounend, dij in ain en t zulfde stök n woord op twij menaaiern schrieven. Kom doar mor ais oet... Ook het ol Ter Loan t noazuiken stoerder moakt („verpest” zegt Meijco) deur zien aigen verbeterens der veur in stee te zetten. In t boukje is as t aits kon de spellen van zo'n schriefer zuver stoan bleven.

„Dat was veur mie bie de correctie hail stoer. As ie bie veur-

beeld zain, dat Verwer net zo makkelk *nig* as *nich* schrift in t zulfde verhoal. Mor k heb dat zo loaten, mit opzet”. Kist ook nait aaltied op de schriefwieze ôfgoan. Bie zokse noamloze verhoalen wuren wel ais ploatsen nuimd: De Pallert of De Pallerd. Nou wil Meijco waiten of zo'n klaaindochter van Mennengoa dat ook bekind veur komt. Het heur opa heur dat wel ais verteld?

Zo waarkt dat, as ie aan t onderzook goan. Zo waarkt dat deur, maag je wel zeggen, in t boukje. De verhoalen, din der in komen binnen, wazzen veur Meijco hail herkenbaar. „Ze speulen zok in dizze streek ôf. Zoas zo'n verhoal over n baarg, woar wie vrouger as kwoajong hen gingen. k Von der ook n bepaald slag humor in, dij mie wel aanston”. Wat Roelf Kraai dou ook veurlezen het, over n hoaze, dij deur domie op t kaarkhof mit biebel doodgooid wodt. En den dinkt veldwachter, dat t daaier streupt is! „Kiek, Geert het der n mooi ploatie bie moakt!”

Goud veurkookt

Op t Knoal en in Vlagtwedde hebben ze Meijco t ôfnemen van n stoapeltje boukjes touzegd. Börgmeesters konnen der sikkom ook nait om tou, as veurzitter van stichten Toal en as aine, dij in zien nije gemainte mor aal te geern n fikse Grunneger doad stellen wol. Boetendes kon Meijco zien goud verzörgde tekst en zien bekinde taikenoor der bie aanrekommedaaiern. Op dizze menaaiern goud 'veurkookt' mos zien affeer n oetgever (Scholma van Profiel in Beem) wel toulaggen.

„Ik bin sikkom ale gemainte-hoezen hier in de buurt bie-laangs west om ook wat over de schrievers zult te waiten te komen. Zo komst tegen, dat Jans Verwer in 1880 veur n joarloon van 650 gulden as onnerwiezer aansteld is in Finerwolle. Hai het zult nooit wat publiceerd. En toch het e ooit baauwstainen moakt veur de Grunneger taal.

Hai het van plan west om n soort woordenboek te moaken van t Westerwolds. t Is der nooit van komen, mor t spulligt, in t archief van t Nedersaksisch. Der binnen ook zes gedichten bie: aine het stoan in 'Twijspaalk', n aaner in 'Westerwolds, een verkenning’,

woar ook ain van zien sprookjes, 'Luttek doemken'. in 1966 in opnomen is.

Van t ain komt t aaner. Zo kwam ik n boukje tegen wat de Rabo uutgeven het over banken in Seln en Troapel. Doar staait in, dat Neuteboom noast zien onnerwiezerswaark in 1896 in n kemizzie zeten het mit opdracht te onderzooken of der in Laude n melkfabriek komen mos. Kiek, dat was ook weer zo'n ding wat nait aalgemain bekind is. Net as ik van Harm Kraai vonden heb, dij roadsverslaggever was bie de Winschoter, dat e verhoalen in t Moandblad schreven het onder de noam Lute”.

Drij Trudoa's

Meijco verboaast zok der over wat e mit zien zuiken en wruiten in hörrens en houken lös kregen en lös moakt het. „As ik vrouger verhoalen heurde uut de Grunneger wereld, dat men contact perbaaierde te zuiken mit de familie van Neuteboom, den wazzen ze doar aaltied hail ôfwiezend. Dij wollen nooit wat.

En nou bleek mie, dat ze doar zien 'Trudoa' hail nait haren. Dou zee ik: den zörg ik, dat ie 'Trudoa' kriegen. Naarns wodt meld, dat 'Trudoa' oetgeven is, bie erven Van der Kamp. Ik docht: dat mout ik toch ais aangeven. Nou haar ik zo mor drij Trudoa's op de kop tikt. Joa, ik heb t complete waark van Neuteboom. Doar binnen zai ontzettend wies mit”. Wel wait, wat doar nog mit doan worden kin.

As t lukken wil, den krigt Meijco 'Zuster Liesbeth' van Trientje Wijnholds-Mein ook nog op zien boukeplaanke. t Is t ainegste waarkstok van heur haand, dat doar nog nait staait. Van de 500 gedichten, dij ze moakt het, het e ook locht in zien neuze kregen. Braiven noar familie binnen al oetgoan. Tegen tied, dat e ook doar wat mit doun maag en kin, zel ik joe der hier weer n boukje van opendoun.